

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W BIAŁYMSTOKU**

Białystok, dnia 3 lutego 2026 r.

WPN.053.1.2026.DO

Sołtys wsi Lewkowo Nowe

W odpowiedzi na petycję mieszkańców wsi Lewkowo Nowe z dnia 14.01.2026 r. (data wpływu: 16.01.2026 r.) dotyczącej zagrożenia bezpieczeństwa ludzi w związku z długotrwałym przebywaniem żubra na terenie ww. miejscowości, poniżej przedstawiam wyjaśnienia przedmiotowej sprawy.

W Polsce żubr podlega ochronie gatunkowej ścisłej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz.U.2022.2380 t.j.). Przez ostatnie lata liczebność żubrów w Polsce wykazuje tendencję wzrostową, przy czym największy przyrost obserwuje się w stadzie żubrów w Puszczy Białowieskiej. Od pewnego czasu obserwuje się zanikający lęk żubrów przed człowiekiem. Jest to spowodowane dużym zainteresowaniem fotografów oraz osób postronnych codziennie podążających za stadem i podchodzących na bardzo bliskie odległości do żubrów. Skutkuje to jednak poważnym zagrożeniem bezpieczeństwa ludzi i jednocześnie jest powodem niepotrzebnego płoszenia żubrów. W okresie zimowym obserwowane jest ciągłe przebywanie żubrów na polach uprawnych z dala od kompleksu leśnego. Naraża to żubry na kontakt ze zwierzętami gospodarskimi (zwłaszcza bydłem i owcami), zwiększa ryzyko przeniesienia różnych chorób zakaźnych z bydła domowego na stado wolnościowe żubrów jak też w kierunku odwrotnym.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2025.1153 t.j.) zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Potrzeby te obejmują również sprawy związane z bezpieczeństwem obywateli ze strony dzikich zwierząt.

Należy również zauważyć, że na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.2023.122 t.j.) stworzono w Polsce system zarządzania kryzysowego, który działa na każdym szczeblu działania administracji publicznej poczynając od

szczebla centralnego poprzez wojewódzki, powiatowy, a na szczeblu gminnym kończąc. Kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy należy do wójta (burmistrza, prezydenta).

Biorąc powyższe pod uwagę należy podkreślić, że zapewnienie bezpieczeństwa ludności lokalnej należy do zadań własnych gminy, nie zaś do resortu środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2026.13 t.j.) istnieje możliwość uzyskania zezwolenia na odstępstwo od zakazów wobec osobników tego gatunku, w celu wyeliminowania powodowanego zagrożenia – np. na umyślne płoszenie, chwywanie czy zabijanie. W zakresie umyślnego płoszenia, chwywania zezwolenia wydawane są przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku, zaś w zakresie umyślnego zabijania przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, a w przypadku gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego przez Ministra Środowiska. Zezwolenia takie mogą być wydawane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli wnioskowane działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony gatunków chronionych oraz przy spełnieniu jednej z przesłanek indywidualnych jak na przykład ograniczenie poważnych szkód w mieniu, czy zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa powszechnego. W przypadku złożenia wniosku o chwywanie osobnika należy wskazać metodę chwywania oraz miejsce docelowe, gdzie dany osobnik zostanie przetransportowany i przetrzymywany – w niniejszej sprawie tą kwestię uzgodnić np. z Białowieskim Parkiem Narodowym. Należy też wskazać, że to Wnioskodawca odpowiada za znalezienie osoby odpowiedzialnej za odłów zwierząt i wskazuje docelowe miejsce do przesiedlenia, jednakże oczywiście jako organ ochrony przyrody możemy w tej kwestii zaoferować pomoc. W przypadku żubra opisanego w petycji rekomendujemy rozważenie stosownego wniosku przez organ Gminy – Wójta.

Zasadnym jest również podkreślenie, że w sytuacjach nagłych, wymagających natychmiastowej interwencji, tj. zagrażających życiu bądź zdrowiu ludzi lub zwierząt, kiedy obiektywnie wniosek nie może być załatwiony w formie pisemnej, ww. decyzje mogą być wydane ustnie (art. 14 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego - Dz.U.2025.1691 t.j.), po rozpatrzeniu wniosku złożonego drogą telefoniczną. W tym celu należy skontaktować się telefonicznie z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, pod numery telefonów podane na stronie internetowej urzędu lub Ministerstwa Środowiska (gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego). Po wydaniu decyzji ustnej następuje spisanie protokołu, który może zostać wysłany do wnioskującego, jako potwierdzenie wydania zezwolenia. Należy przy tym zauważyć, że decyzja ustna ma taką samą wagę jak pisemna. Niemniej jednak trzeba pamiętać, że w administracji istnieje zasada pisemności, zgodnie z którą sprawy powinny być załatwiane co do zasady pisemnie. Dlatego też decyzja ustna winna być stosowana wyłącznie w sytuacjach wyjątkowo pilnych.

Niemniej jednak należy zaznaczyć, że ewentualne zezwolenia wydawane są wyłącznie na wniosek podmiotu zainteresowanego uzyskaniem stosownego odstępstwa – w przypadku ograniczenia szkód powinna być więc to osoba poszkodowana lub władze wykonawcze gminy

(np. wójt), natomiast w przypadku potrzeby wyeliminowania zagrożenia dla ludzi powinny być to władze wykonawcze gminy (np. wójt).

W związku ze szkodami wyrządzonymi przez żubry, o których jest mowa w przedmiotowym piśmie, uprzejmie informuję, iż żubr został uznany za jeden z pięciu gatunków objętych ochroną, za których szkody odpowiada Skarb Państwa zgodnie z art. 126 ustawy o ochronie przyrody. W związku z tym w ramach rekompensaty wypłacane są odszkodowania za szkody wyrządzane przez ten gatunek. Wypłacane są one przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska (lub na terenie parku narodowego przez dyrektora tego parku) na wniosek poszkodowanego. W związku z powyższym osoba poszkodowana może otrzymać z tego tytułu odszkodowanie. Procedura wypłacania odszkodowań została uregulowana w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz.U.2024.1785 t.j.).

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Białymstoku

Adam Bohdan
Zastępca Regionalnego Dyrektora
-Regionalny Konserwator Przyrody
/podpisano elektronicznie/